

Maria Carme Ferrer, llibretera jubilada: «De petita em pensava que una llibretera es passava el dia llegint»

Podríem dir que a la Maria Carme Ferrer la coneix tothom. A Girona això passa. Hi ha persones que quan caminen pels carrers de la ciutat saluden sense parar, ara aquest ara l'altre, aturant-se i encetant alguna conversa. La Carme és d'aquest gremi i quan l'aturen sol parlar, sovint, de llibres.

Text > **MERCÈ SIBINA**, periodista

Fotos > **PERE DURAN**

La Carme és llibretera. Va estar gairebé cinquanta anys al capdavant de la Llibreria Empúries de Girona. Ha ocupat càrrecs de responsabilitat en el Gremi de Llibreters, tant en el de Girona, que va presidir més de trenta anys; com en el de Catalunya, que també va presidir, però en aquest cas uns cinc anys. La seva feina és vocacional i la passió l'ha acompanyada sempre. Diu que s'ha ju-

bilat, però per tot el que m'explica que fa, no ho sembla. És llibretera i sempre se'n sentirà.

Com vau arribar al món dels llibres?

Per atzar, completament. De joveneta volia tenir uns cèntims i, per casualitat, la persona que portava la llibreria va fer una xerrada de llibres a Salt, d'on jo soc. Jo llegia molt i un dia va dir: «Aquella nena a qui li agradava tant i

que preguntava tant, que podria venir a fer unes hores a l'estiu?». Vaig començar així i no me n'he anat. Vaig estudiar i vaig treballar allà. Vaig acabar COU i ja treballava. No he marxat mai.

Volíeu ser llibretera ja de petita, doncs?

Sí. Per mi era un món idíl·lic. Creia que si em feia llibretera em passaria el dia llegint, i és el que fas menys. Era un moment que no hi havia ni clubs de lectura ni contacontes i nosaltres, a la llibreria, en vam començar a fer. Els feia jo i m'ho passava molt bé. Només treballava els caps de setmana, llavors. A la llibreria vam engegar els clubs de lectura, ja des del començament. Nosaltres vam ser dels primers que en vam tenir.

Em va enganxar el tema de triar llibres per comprar, la gent que anava coneixent, les presentacions, la gent que venia a comprar, la tertúlia amb els clients... després encara va arribar molt més, com ara conèixer escriptors. El món dels llibres és un sector de la cultura molt petit, i acabes coneixent molta gent. Mai de la vida m'hauria imaginat conèixer autors d'arreu del món. I això t'omple. Gaudia dels dinars i sopars de les editorials. Els llibreters i llibreteres t'aporten molt, igual que els editors. M'ho he passat molt bé amb la meva feina i he treballat moltíssim.

>> Maria Carme Ferrer a la Llibreria Empúries. (Foto: PERE DURAN)

>> Maria Carme Ferrer, que, tot i que ja està jubilada, dona un cop de mà a la llibreria sempre que cal. (Foto: PERE DURAN)

Moltes persones no s'imaginen que la feina del llibreter va molt més enllà de prescriure llibres...

I tant! Com ara carregar pes! He traïnat moltes caixes de llibres. És una feina que va des d'obrir paquets a registrar els llibres a l'ordinador, atendre el client, triar els llibres que vols, estar pels distribuïdors, parlar amb els editors, portar la comptabilitat... Ser llibreter és una feina completíssima.

Què és el que en valoreu més?

Ompler molt. Treballar en una ciutat com Girona, on coneixes tothom... De vegades veus un client pel carrer i li dius que ha arribat un llibre que saps que li agradarà.

A la llibreria rebíem mil cinc-centes novetats cada mes, però t'adones que pots triar el que t'arriba i això t'enriqueix. Fas els teus racons, com ara el de les petites grans joies, el dels clàssics que ens han agradat sempre... vas dividint la llibreria de la mane-

ra que t'agrada més. I els clients t'ho agraeixen. I hi ha llibres que els fas clàssics perquè t'agraden a tu.

Com veieu el nivell de lectura del país?

Estem a un seixanta per cent i escaig de lectors. La persona que n'és, n'és molt. Semblava que el llibre digital havia de fer por, però la gent treballa tant amb l'ordinador que quan vol llegir per plaer vol un llibre. I un llibre és un bon regal. La persona que llegeix té un vocabulari ric, té més memòria, viu altres vides, aprèn... és una activitat molt enriquidora. I cada vegada ens n'adonem més.

Entre els adolescents, però, costa. Aviat aniré a parlar del plaer de la lectura en algunes classes d'ESO perquè només llegeixen l'obligatori. Els hem de fer entendre que han de gaudir d'aquest plaer... Amb els més petits aquest problema no hi és, perquè els pares hi estan més a sobre. També

m'agradaria destacar que el món de la literatura és un món de dones, i això es veu molt en les presentacions de llibres, en els clubs de lectura... Les petites editorials estan dirigides per editores i alguna de gran, també.

Heu estat presidenta del Gremi de Llibreters de Girona durant molt de temps...

A Girona em va venir donat, els llibreters van decidir que havíem de fer un canvi després de l'etapa de Guillem Terribas de la Llibreria 22, i he acabat sent-ne la presidenta tants anys com ell. Ara ja fa un any que estic jubilada, però els continuo ajudant.

I després de ser presidenta del Gremi a Girona, va fer el salt i heu estat cinc anys de presidenta del Gremi de Catalunya...

Sí, i triada en unes eleccions. Hi vam presentar una candidatura... N'he gaudit i he patit, sobretot durant els anys de la Covid. Hem aconseguit coses importants. Només Catalunya ha aconseguit que les llibreries siguin essencials si ens tornem a tancar. Les llibreries catalanes són essencials. Vam aconseguir moltes coses durant el confinament. Han tancat llibreries, però n'obren més que no pas en tanquen. M'he entès amb els editors, amb els distribuïdors... i he conegut gent extraordinària. He fet amistats. Vaig organitzar i formar una junta molt bona, amb els millors llibreters de Catalunya, i vam aconseguir augmentar el suport econòmic a les llibreries.

He tingut la gran sort de celebrar els vint anys del Premi Llibreter. El 2014, l'antic president va demanar un canvi en el lliurament d'aquest guardó, amb un jurat molt professional, i ara té molt prestigi. Vam fer un canvi perquè tothom se'l fes seu.

Per mi, un repte és que cada ciutat i poble tingui una llibreria.

Quines són les principals reivindicacions del sector?

Que els llibres s'han de comprar a les llibreries, i qui ha de vendre els llibres són els llibreters. Perquè amb els llibres tothom s'atreveix. Aquesta és la reivindicació més important. I el llibre de text també s'ha de vendre a la llibreria. A més, hem de millorar el tracte amb les editorials, que ens donin els descomptes que ens pertocuen per

>> Maria Carme Ferrer continua pendent dels llibres. (Foto: PERE DURAN)

poder sobreviure. El gran problema de les llibreries és que treballem amb marges petits.

A banda d'això, ens han d'ajudar a portar autors a altres ciutats i no només a Barcelona. Girona és una ciutat important, té deu llibreries i molta força. Hi ha dies que hi pot haver fins a cinc presentacions a la ciutat. I això s'ha de tenir en compte. No pot ser que vingui un autor americà i es quedi només a Barcelona. Vaig fer un club de lectura i li vaig demanar a l'editor que si mai vingués Theodor Kallifatides, el portés aquí.

El que compta, però, sobretot, és fer lectures. Fent que, des de ben petita, la mainada tingui llibres, que vagi a les llibreries. Hem de fer que les llibreries siguin uns centres culturals i socials, on passin coses.

Es reconeix prou l'ofici de llibreter?

L'ofici de llibreter està reconegut perquè tothom vol tenir el seu llibreter de confiança. Al lector li agrada voltar i mirar, però al final vol que li donis el teu punt de vista, i aquesta tasca només

la pot fer un llibreter... I amb la pandèmia cada vegada ens demanen més que els recomanem llibres. Ara fins i tot m'ho demanen per WhatsApp!

Fem el paper de prescriptors de llibres. Fem que tothom trobi el seu llibre. Tenint en compte la quantitat de llibres que es publiquen, les llibreries han de triar què volen tenir. Hem de tenir els llibres que volem recomanar, les novetats... cal triar les compres segons els clients.

La bogeria dels llibreters és Sant Jordi...

I tant! A més, es venen llibres tota la setmana de Sant Jordi, i l'endemà... Han vingut llibreters italians, alemanys o anglesos a viure el Sant Jordi, perquè no s'ho creien. Les tres setmanes que dura la Feria del Libro de Madrid, venen el que nosaltres venem en un dia.

Hem de tenir clar, però, que les llibreries són obertes tot l'any, i que el rum-rum que circula que els llibres són cars és mentida. A més, un llibre el poden llegir moltes persones.

Últimament hi ha hagut polèmica amb les llistes dels llibres més venuts. Hi esteu a favor?

Estic en contra de les llistes dels llibres més venuts. Els quatre o cinc primers no són ni el 10 % dels que venem. Nosaltres fem una llista fins als cent primers, perquè no ens agrada que només es parli d'un llibre: tots els llibres han de tenir els mateixos drets. Hi ha llibres que t'han agradat i que recomanes i que no sortiran mai en aquesta llista. A

més, hem de tenir en compte que les editorials ja diuen d'entrada que un llibre serà el més venut perquè és el seu. Penso que tots els escriptors haurien de tenir les mateixes oportunitats i això no passa per culpa de les campanyes de promoció. Nosaltres trigàvem a donar les llistes dels més venuts perquè s'ha de comptar tot.

I ara que ja esteu jubilada, com veieu l'ofici, des d'aquesta altra perspectiva?

Fa un any que em vaig jubilar. Ara ho faig tot de manera voluntària, com el club de lectura de l'Empúries, el de

Cruïlles, i també un a Zúric, per Internet. M'encarrego de cinc clubs de lectura. Aquest Sant Jordi els vaig ajudar, i a l'estiu també. Aquest món m'encanta, però ja no volia la responsabilitat. Tot i això, encara ara si les editorials em conviden, hi vaig.

Tornaríeu a ser llibretera?

Soc molt apassionada en tot. No me n'he penedit mai, de ser llibretera. Ara, la sort que tinc és que puc llegir. Abans ho havia de fer al vespre i, en canvi, ara ho puc fer a la tarda, prenent el sol.

Un bon llibreter llegeix. Així saps a quin client li pots recomanar cada llibre. La majoria de llibreters són bons lectors. Si no, no ho pots ser, ni tenir una llibreria...

La llibreria és un lloc de tertúlia, de compartir, però també és un ofici de risc. Tot el teu patrimoni és a les prestatgeries. I de vegades et decantes per uns llibres i potser no són els que es venen més.

Quin paper tenen les biblioteques i les llibreries de barri en la venda de llibres?

La biblioteca de barri fa una feina extraordinària, com ara la Marfà, l'Ernest Lluch, la del Pont Major... i les llibreries de barri són més de tipus quiosc. Si no, no han funcionat.

Hi ha un projecte de la Generalitat que es diu Educació i Llibreters perquè les escoles han de tenir bones biblioteques perquè els nens hi puguin triar i remenar. I que comprin els llibres a les llibreries per poder tenir oferta més enllà de les lectures obligatòries... S'ha de treballar per fomentar la lectura a l'escola.

En un club de lectura hi ha una noia de vint anys que em diu que llegeix coses que no hauria llegit mai: això és el que troben als clubs de lectura. Haurien de buscar clubs de lectura que els interessessin.

Com a llibretera amb molta experiència, quins títols ens recomaneu?

Entre l'infern i la glòria, d'Àlvar Valls i Edicions de 1984; *Sabó de casa*, de Montse Vendrell i Pagès Editors; *Uncaballero en Moscú*, d'Amor Towles i l'Editorial Salamandra; *Maria Antonieta*, d'Stefan Zweig i La Segona Perifèria i *Victoria*, de Paloma Sánchez-Garnica i l'Editorial Planeta (Premi Planeta 2024).